

Διαδικτυακό Εργαστήριο, στο πλαίσιο της Σειράς Σεμιναρίων «MediaCoach: Υποστηρίζοντας την Παιδεία για τα Μέσα», με ειδική θεματική το φαινόμενο του “Sexting” και “Sextortion”

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες καλούνται να παρακολουθήσουν δύο βίντεο, τα οποία πραγματεύονται τα φαινόμενα “Sexting” και “Sextortion”. Ζητείται να κατηγοριοποιήσουν ποιο περιστατικό αφορά “Sexting” και ποιο “Sextortion” και να εξηγήσουν, τι είναι εκείνο που τους οδήγησε στην σχετική διάκριση.

Βίντεο 1: Τίτλος “ Forever” <https://www.youtube.com/watch?v=wExUOx5V73I>

Κατά την προβολή του βίντεο μπορεί να γίνει χρήση υποτίτλων, είτε στην αγγλική είτε στην ελληνική γλώσσα.

Αναμενόμενη απάντηση:

Περιστατικό Sexting: Έχουμε συναινετική αποστολή γυμνών ή ημίγυμνων φωτογραφιών ή βίντεο, μέσω ψηφιακής τεχνολογίας. Μια ηθελημένη πράξη, στο πλαίσιο μιας εφηβικής σχέσης. Υπήρχε εμπιστοσύνη και αίσθημα απόδειξης αγάπης – φυσικά, όλο αυτό είχε αρνητική κατάληξη με κοινοποίηση/διαρροή του περιεχομένου.

Βίντεο 2: Τίτλος “#BeInCtrl” <https://youtu.be/BjLgCuvWjJk>

Κατά την προβολή του βίντεο μπορεί να γίνει χρήση υποτίτλων, είτε στην αγγλική είτε στην ελληνική γλώσσα.

Αναμενόμενη απάντηση:

Περιστατικό Sextortion: Οι διαδικτυακοί δράστες προσέγγισαν τα θύματά τους, μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, παριστάνοντας συνομήλικους τους και οικειοποιώντας την ταυτότητα ενός ελκυστικού άνδρα και μίας ελκυστικής γυναίκας. Κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας τους, αφού απέκτησαν την εμπιστοσύνη των πρωταγωνιστών, ζήτησαν υλικό ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (φωτογραφίες ή και βίντεο). Αφού παρέλαβαν το σχετικό υλικό, στη συνέχεια, οι διαδικτυακοί δράστες, υπό την απειλή να δημοσιεύσουν το υλικό στο διαδίκτυο ή να το αποστείλουν στο οικείο περιβάλλον των θυμάτων, αποκάλυψαν τους πραγματικούς τους σκοπούς, οι οποίοι ήταν οικονομικού ενδιαφέροντος.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες καλούνται να παρακολουθήσουν το βίντεο με τίτλο: Just send it, το οποίο πραγματεύεται το φαινόμενο του “Sexting”.

Το βίντεο εντοπίζεται στους πιο κάτω συνδέσμους:

- <https://internetsafety.pi.ac.cy/yliko-details-internet-safety/material-video/sexting-sendit>.
- <https://vimeo.com/191862816>.

Βίντεο Just send it

Κατηγορία: Βίντεο Γλώσσα: English, Ελληνικοί υπότιτλοι

Ταινία μικρού μήκους, για την αντιμετώπιση των θεμάτων Sexting στους/στις νέους/ες. Η Abi και οι φίλες της αγαπούν ιδιαίτερα να ζουν τις ζωές τους, διαδικτυακά. Εκεί, μοιράζοντας μεταξύ τους συμβουλές, ιδέες για τη μόδα και διασκεδαστικές ιστορίες. Όταν τα διαδικτυακά της σχόλια προσελκύουν την προσοχή του Josh, ενός πολύ δημοφιλούς αγοριού στο σχολείο, η Abi είναι ενθουσιασμένη. Καθώς μεγαλώνει η μεταξύ τους φιλία και γίνονται ζευγάρι, κάποιος φίλος του Josh τον ενθαρρύνει να πιέσει την Abi να στείλει μια γυμνή φωτογραφία. Η Abi δεν είναι πρόθυμη να το κάνει αυτό και αναζητά τη συμβουλή των φίλων της. Η μη σταθερή άποψη των φίλων της και η αυξανόμενη πίεση από τον Josh την οδηγούν σύντομα να αλλάξει γνώμη, για να στείλει μια φωτογραφία. Αν και ο Josh σκοπεύει να διαγράψει τη φωτογραφία, ο φίλος του Brandon κατορθώνει και παίρνει τη φωτογραφία και την αποστέλλει σε άλλους ηλεκτρονικά, γεγονός που προκαλεί μεγάλη ντροπή και αγωνία στην Abi.

Ζητήματα προς συζήτηση:

- Εάν η ιστορία αυτή είναι ρεαλιστική. Αν θα μπορούσε να συμβεί κάτι παρόμοιο σε κάποιο/κάποια συμμαθητή/συμμαθήτριά τους (ή σε οποιοδήποτε παιδί).
- Κατηγοριοποιήστε, με βάση τις πληροφορίες, αν το περιστατικό αυτό περιγράφει μια περίπτωση “Sexting” ή “Sextortion” και να εξηγήστε τι είναι εκείνο που τους οδήγησε στη σχετική διάκριση.

Αναμενόμενη απάντηση:

Έχουμε συναινετική αποστολή γυμνών ή ημίγυμνων φωτογραφιών μέσω ψηφιακής τεχνολογίας. Μια ηθελημένη πράξη, στο πλαίσιο μιας εφηβικής σχέσης. Υπήρχε εμπιστοσύνη και αίσθημα απόδειξης αγάπης – φυσικά, όλο αυτό είχε αρνητική κατάληξη με κοινοποίηση/ διαρροή του περιεχομένου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Στόχος της δραστηριότητας είναι η κατανόηση βασικών πτυχών του Sexting. Στο πλαίσιο αυτό ειδικότερα τίθενται ερωτήματα γύρω από έννοιες όπως είναι «η πίεση μεταξύ συνομηλίκων», «η συναίνεση/συγκατάθεση», «η εμπιστοσύνη», «ο σεβασμός», «η νομοθεσία».

? Γιατί οι νέοι στέλνουν μηνύματα Sexting;

Πιθανές απαντήσεις:

Είναι μέρος της σεξουαλικότητας και των σχέσεων, μεταξύ συνομηλίκων: Αποτελεί συστατικό μέρος της ενηλικίωσής τους και, από τη στιγμή που ζούμε στην ψηφιακή εποχή, αναπόφευκτα αυτή θα εκφραστεί και μέσω της τεχνολογίας.

Απόδειξη αγάπης: Οι νέοι πολλές φορές στέλνουν γυμνές φωτογραφίες ή συναφές περιεχόμενο, σε έναν φίλο ή φίλη, ως ένδειξη αγάπης ή γιατί αυτό θεωρούν ότι είναι φυσιολογικό, στο πλαίσιο μιας σχέσης.

(Αυτό δεν μπορεί να είναι απόδειξη αγάπης – ένα άτομο που αγαπάει και εμπιστεύεται τον/τη σύντροφό του/της, τότε μπορεί να δεχθεί την άρνησή του/της συντρόφου του/της. Αν δεχθεί την άρνηση χωρίς ερώτηση, ακούγεται ως ένας/μια καλός/ή σύντροφος που σέβεται τις αποφάσεις τους).

Εμπιστοσύνη: Οι νέοι, πολλές φορές, εμπιστεύονται τα άλλα άτομα, ωστόσο, όταν οι σχέσεις καταρρέουν, βλέπουν συχνά μια διαφορετική πλευρά ενός ατόμου. Τα συναισθήματα ζήλιας και θυμού μπορεί να επηρεάσουν την εμπιστοσύνη.

Πίεση συνομηλίκων: Οι νέοι δέχονται έντονες/ισχυρές πιέσεις από τους συνομηλίκους τους, για να προχωρήσουν σε σχετικές κοινοποιήσεις ή να ζητήσουν σχετικό υλικό.

Άγνοια κινδύνων: Ενδέχεται να μην γνωρίζουν τις νομικές συνέπειες ή τις φήμες, ως συνέπεια της αποστολής τέτοιου σεξουαλικού περιεχομένου. Ενδεχομένως να μη γνωρίζουν ότι, μόλις σταλεί διαδικτυακά μια γυμνή εικόνα τους, τότε είναι πολύ δύσκολο να υπάρξει έλεγχος σε αυτό το περιεχόμενο και ότι αυτό μπορεί εύκολα να διαδοθεί.

? Τι μπορεί να πάει λάθος;

Έχει χαθεί ο έλεγχος του περιεχομένου: Ένα περιεχόμενο, το οποίο κοινοποιείται στο Διαδίκτυο, μπορεί να διαδοθεί πολύ εύκολα και μπορεί, δυστυχώς, να παραμείνει εκεί για πάντα. Ο κάτοχος μπορεί απλά να τραβήξει ένα στιγμιότυπο οθόνης ή και να αποθηκεύσει αυτό το περιεχόμενο. Στη συνέχεια, αυτή η εικόνα μπορεί να κοινοποιηθεί, να αποθηκευτεί ή ακόμη και να πωληθεί σε άτομα που έχουν ένα κακόβουλο σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά.

Σχέσεις τερματίζονται: Τις περισσότερες φορές, σχετικό περιεχόμενο κοινοποιείται στο πλαίσιο μιας σχέσης, ενός φλερτ. Ωστόσο, οι σχέσεις τερματίζονται και τότε πιθανόν να βλέπουμε μια διαφορετική πλευρά από τους ανθρώπους. Τα συναισθήματα ζήλιας και θυμού μπορεί να επηρεάσουν την εμπιστοσύνη τους.

Διαδικτυακή φήμη: Η σύνδεση με τέτοιο υλικό μπορεί να βλάψει την παροντική ή και τη μελλοντική φήμη ενός παιδιού. Δεν υπάρχει εγγύηση ότι οι φωτογραφίες δεν θα εμφανιστούν αργότερα. Η αρνητική αυτή φήμη θα μπορούσε να επηρεάσει και τη μελλοντική ζωή του ατόμου, όπως για παράδειγμα εάν το εντοπίσουν μελλοντικοί εργοδότες, μέλη της οικογένειας, φίλοι/ες.

Συναισθηματική και ψυχολογική βλάβη: Όταν υλικό τέτοιου περιεχομένου δημοσιοποιείται, το άτομο που αποστέλλει το περιεχόμενο (sexter) σχεδόν πάντα καταλήγει να αισθάνεται ταπεινωμένο, επηρεάζοντας σημαντικά την αυτο-εικόνα και την αυτοπεποίθησή του.

❓ Τι συμβαίνει με τη νομοθεσία;

Το sexting ως συμπεριφορά δεν είναι ποινικά κολάσιμη πράξη.

Σύμφωνα με την Κυπριακή νομοθεσία (http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2014_1_91/full.html), δεν επιτρέπεται σε κανένα παιδί κάτω των 13 ετών να στέλνει γυμνές φωτογραφίες ακόμη και του ίδιου του εαυτού του. Από την άλλη, παιδιά ηλικίας άνω των 13 και κάτω των 18 ετών, εάν και επιτρέπεται να ανταλλάσσουν φωτογραφίες μεταξύ τους (εφόσον υπάρχει συναίνεση μεταξύ των συμμετεχόντων), εντούτοις ο διαμοιρασμός και η κοινοποίηση του σχετικού περιεχομένου σε τρίτα πρόσωπα, επιφέρει νομικές συνέπειες.

Στις σχετικές περιπτώσεις ενεργοποιείται ο νόμος περί παιδικής πορνογραφίας.

Οι νέοι που εμπλέκονται στο Sexting δεν αντιμετωπίζονται, ως παραβάτες (ποινική δίωξη), αλλά κάθε περιστατικό διερευνάται, για να διασφαλιστεί ότι οι εμπλεκόμενοι νέοι δεν αντιμετωπίζουν κάποιον κίνδυνο και ότι έχουν κατανοήσει τις συνέπειες των ενεργειών τους. Επομένως, τα περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης με την εμπλοκή των νέων αντιμετωπίζονται πρωτίστως ως ζήτημα διασφάλισης.

❓ Ας μιλήσουμε για συναίνεση

Επειδή κάποιος/α έστειλε γυμνό περιεχόμενο, αυτό σημαίνει ότι έχει δώσει τη συγκατάθεσή του/της για αποστολή του σχετικού περιεχομένου σε άλλους/ες;

Εάν ένα άτομο έχει μοιραστεί την εικόνα του με άλλο άτομο, αυτό δεν δίνει το δικαίωμα σε κανέναν άλλο να περιμένει περισσότερα από το άτομο αυτό ή να διαμοιραστεί το σχετικό υλικό.

Εάν φτιάξετε στον φίλο σας ένα φλιτζάνι τσάι, αλλά στη μέση αποφασίζει ότι δεν το θέλει πλέον, δεν τον αναγκάζετε να το πιει!

Βίντεο 3: “Consent is as simple as tea” <https://www.youtube.com/watch?v=oQbei5JGiT8>

Το βίντεο μπορεί να προβληθεί με χρήση υποτίτλων, είτε στην αγγλική είτε στην ελληνική γλώσσα.

- Ερώτημα: Έχουν τα κορίτσια έχουν περισσότερο αρνητική εμπειρία στο διαδίκτυο;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Η κάθε υποομάδα καλείται να εργαστεί ομαδικά και να αναλάβει τον ρόλο ενός από τα εμπλεκόμενα μέρη (ομάδα 1: θύμα (sexter), ομάδα 2: θύτης, ομάδα 3: θεατές, ομάδα 4: εκπαιδευτικοί-σχολείο), σε ένα περιστατικό Sexting.

Τα φύλλα εργασίας εντοπίζονται στον σχετικό σύνδεσμο: https://jamboard.google.com/d/1V8SKV6UQwRGeE_8V9WXYgvZV2-Wi3qG5mRg5z_QljBw/edit?usp=sharing

Στην ολομέλεια θα συζητηθεί το φαινόμενο από την σκοπιά του κάθε ρόλου.

Ομάδα 1: Θύμα (Sexter)

Εστιάστε στα πιο κάτω σημεία – ερωτήματα:

- Θεωρείς ότι το να στείλεις το σχετικό περιεχόμενο ήταν κάτι αναμενόμενο;
- Πιστεύεις ότι συμβαίνει και σε άλλα κορίτσια της ηλικίας σου;
- Τι ήταν αυτό που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να στείλεις το σχετικό περιεχόμενο;
- Ήταν δίκαιο αυτό που έχει συμβεί, ώστε το σχετικό περιεχόμενο να διαρρεύσει σε όλο το σχολείο;
- Αισθάνεσαι ότι παραβιάστηκαν τα δικαιώματά σου;
- Το φύλο σου έπαιξε ρόλο στον τρόπο που σου συμπεριφέρθηκαν, τόσο το αγόρι σου όσο και τα άλλα παιδιά στο σχολείο;
- Πιστεύεις ότι έκανες κάποιο λάθος;
- Τι θα μπορούσες να είχες κάνει, για να αποφευχθεί αυτή η κατάσταση;
- Τι θα ήθελες να γίνει, για να επιλυθεί η κατάσταση;

Σημεία που θα πρέπει να σημειωθούν μετά από την παρουσίαση της ομάδας 1 (Θύμα):

Εστίαση στο γεγονός ότι το κορίτσι παρουσίασε μια αναμενόμενη / φυσιολογική συμπεριφορά, δεν έκανε λάθος και δεν θα πρέπει να αισθάνεται ένοχη. Το Sexting είναι μέρος του φυσιολογικού πειραματισμού και της σεξουαλικής περιέργειας των νέων.

- Δεν φταίει το φύλο όταν οι φωτογραφίες προωθούνται εμπιστευτικά. Είναι σημαντικό να είστε ξεκάθαροι ότι κατά το sexting συνάπτονται συμφωνίες.
- Εάν το θύμα αποφασίσει να στείλει τις φωτογραφίες, θα πρέπει να γνωρίζει τις πιθανές συνέπειες. Μόλις αποσταλεί η φωτογραφία, χάνετε τον έλεγχο.
- Το Sexting είναι εντάξει, αλλά πρέπει να είστε προσεκτικοί. Για παράδειγμα, αποφυγή στοιχείων ταυτοποίησης (π.χ., πρόσωπο, τατουάζ, ουλή) ή αναγνωρίσιμο φόντο.
- Εάν τα πράγματα πάνε στραβά, είναι σημαντικό να συντελεστεί συζήτηση με έναν ενήλικα.

Ομάδα 2: Θύτης

Εστιάστε στα πιο κάτω σημεία – ερωτήματα:

- Θεωρείς ότι το να ζητήσεις το σχετικό περιεχόμενο ήταν κάτι αναμενόμενο;
- Πιστεύεις ότι συμβαίνει και σε άλλα αγόρια της ηλικίας σου;
- Τι ήταν αυτό που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να ζητήσεις το σχετικό περιεχόμενο;
- Ήταν δίκαιο αυτό που έχει συμβεί και το σχετικό περιεχόμενο έχει διαρρεύσει σε όλο το σχολείο;
- Συμπεριφέρθηκες δίκαια στο κορίτσι, κατά την άποψή σου;
- Αισθάνεσαι ότι παραβίασες την εμπιστοσύνη ή τα δικαιώματα του κοριτσιού σου;
- Το γεγονός ότι είσαι αγόρι έπαιξε ρόλο στον τρόπο που συμπεριφέρθηκες;
- Πιστεύεις ότι έκανες κάπου λάθος;
- Γνωρίζεις ότι αυτή η συμπεριφορά σου παραβαίνει τους νόμους;
- Τι θα μπορούσες να είχες κάνει, για να αποφευχθεί η κατάσταση;
- Τι θα ήθελες να γίνει, για να επιλυθεί η κατάσταση;
- Θα μπορούσε να επιβληθεί κάποια τιμωρία για την πράξη σου;

Σημεία που θα πρέπει να σημειωθούν μετά από την παρουσίαση της ομάδας 2 (Θύτης).

Εστιάστε στο γεγονός ότι πρόκειται για απaráδεκτη συμπεριφορά. Το αγόρι έσπασε την εμπιστευτικότητα και πρόδωσε την εμπιστοσύνη του κοριτσιού.

- Δεν ευθύνεται το άτομο που έχει προωθήσει το σχετικό περιεχόμενο

- Ο παραλήπτης πρέπει να σέβεται την εμπιστοσύνη και να διατηρεί τη φωτογραφία εμπιστευτική (μόνο για τον εαυτό του). Το sexting είναι ένα δώρο που κρατά για τον εαυτό του, στο πλαίσιο μιας σχέσης.

Ομάδα 3: Θεατής

Εστιάζστε στα πιο κάτω σημεία – ερωτήματα:

- Θεωρείτε ότι το κορίτσι συμπεριφέρθηκε φυσιολογικά, στέλνοντας το σχετικό περιεχόμενο;
- Θεωρείτε ότι το αγόρι συμπεριφέρθηκε φυσιολογικά, ζητώντας το σχετικό περιεχόμενο;
- Τι ήταν αυτό που μπορεί να έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να σταλεί και να ζητηθεί το σχετικό περιεχόμενο;
- Πιστεύετε ότι κάποιος από τους/τις συμμετέχοντες έκανε κάποιο λάθος;
- Ήταν δίκαιο αυτό που έχει συμβεί στο κορίτσι;
- Το φύλο της έπαιξε ρόλο στον τρόπο που της συμπεριφέρθηκαν;
- Τι ρόλο θα παίρνατε ως θεατές;
- Τι θα μπορούσε να είχε γίνει για να αποφευχθεί η κατάσταση;
- Ποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν για να επιλυθεί η κατάσταση;

Σημεία που θα πρέπει να σημειωθούν μετά από την παρουσίαση της ομάδας 3 (Θεατής):

Εστιάζστε στο γεγονός ότι όλοι διαδραματίζουν ρόλο στον περιορισμό της διανομής αυτών των εικόνων, οι οποίες δεν προορίζονται για να διαδοθούν ή να κοινοποιηθούν. Οποιοσδήποτε μπορεί να αναλάβει δράση και να παίξει ενεργό ρόλο, αποκλείοντας την περαιτέρω διάδοση των εικόνων ή επισημαίνοντας το πρόβλημα.

- Δεν φταίει το φύλο.
- Ο δέκτης αλλά και οι θεατές πρέπει να σέβονται την εμπιστοσύνη του άλλου.
- Δεν πρόκειται μόνο για μια εικόνα, κάθε εικόνα δείχνει ένα πραγματικό άτομο που δικαίως αισθάνεται θύμα.
- Ο θεατής μπορεί να αποκλείσει και να επισημάνει πράγματα που βλέπει στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως και να υποστηρίξει ένα παιδί που χρειάζεται βοήθεια.

Ομάδα 4: Εκπαιδευτικοί – Σχολείο ή/και Γονείς

Εστιάζστε στα πιο κάτω σημεία – ερωτήματα:

- Πιστεύετε ότι το σχετικό περιστατικό ήταν μια φυσιολογική και αναμενόμενη συμπεριφορά;
- Τι ήταν αυτό που μπορεί να έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να σταλεί και να ζητηθεί το σχετικό περιεχόμενο;
- Πιστεύετε ότι κάποιος από τους/τις συμμετέχοντες έκανε κάποιο λάθος;
- Ήταν δίκαιο αυτό που συνέβη στο κορίτσι;
- Το φύλο της έπαιξε ρόλο στον τρόπο που της συμπεριφέρθηκαν;
- Τι ρόλο θα παίρνατε ως εκπαιδευτικοί;
- Τι θα πρέπει να κάνει το σχολείο απέναντι στο θύμα;
- Πώς θα εμπλέκατε τους σωστούς ανθρώπους χωρίς να διακυβεύεται η ασφάλεια του θύματος;
- Θα ενημερώνατε τους γονείς του θύματος; Εάν, ναι, πώς;
- Θα ενημερώνατε τους γονείς του θύτη; Εάν, ναι, πώς;

Σημεία που θα πρέπει να σημειωθούν μετά από την παρουσίαση της ομάδας 4 (Εκπαιδευτικοί – Σχολείο ή/και Γονείς):

Το Sexting είναι ένα φυσιολογικό μέρος της ρομαντικής, σεξουαλικής και συναισθηματικής ανάπτυξης. Ο καθένας πειραματίζεται και το sexting είναι μια ψηφιακή μορφή πειραματισμού με τη σεξουαλικότητα.

Πιθανές πρωτοβουλίες που μπορεί να αναλάβει το σχολείο:

- Ενσωματώστε το θέμα στα μαθήματα που αφορούν τη ρομαντική και σεξουαλική εκπαίδευση από την πρώτη έως την τρίτη τάξη με ενημερωμένο υλικό πρόληψης.
- Η βούληση του θύματος πρέπει να γίνεται σεβαστή στα βήματα που πρέπει να ληφθούν.
- Εάν το θύμα συμφωνήσει, το σχολείο μπορεί να οργανώσει μια συνάντηση μεταξύ των δύο μερών.
- Κάθε κατάσταση στο σπίτι είναι διαφορετική. Το σχολείο πρέπει να σκεφτεί προσεκτικά την ενημέρωση των γονέων.